

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1920/2015
11.02.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станића и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Р.Д. из Ш., Р.М., кога заступа пуномоћник А.О., адвокат из Б., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Погранична полиција, коју заступа Државни јавни правобранилац, ради утврђења дискриминаторског поступања и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр. 6690/2014 од 16.01.2015.године, у сеници већа одржаној дана 11.02.2016.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца Р.Д. из Ш., Р.М. изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр. 6690/2014 од 16.01.2015.године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П бр. 7556/2011 од 21.06.2012.године која је исправљена решењем истог броја од 12.11.2014.године, у ставу првом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев за утврђење да је тужена незаконито и дискриминаторски поступала према тужиоцу у виду изазивања и подстицања неравноправности, мржње и нетрпељивости по основу расне, националне и верске припадности приликом преласка државне границе Републике Србије од стране тужиоца, те да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због претрпљених душевних болова узрокованих повредом права личности исплати износ од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе па до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка накнади износ од 45.000,00 динара.

Побијаном пресудом Апелационог суда у Београду Гж бр. 6690/2014 од 16.01.2015.године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда Првог основног суда у Београду исправљена решењем истога суда.

Против другостепене пресуде тужилац је преко пуномоћника из реда адвоката изјавио ревизију која је дозвољена сагласно члану 41. став 4. Закона о забрани дискриминације. Исту је изјавио због погрешне примене материјалног права и свих осталих разлога одређених законом.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09) који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а ревизијом тужиоца конкретно се не указује на друге апсолутно битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити ревизијски разлог у смислу члана 398. релевантног ЗПП.

Према утврђеним чињеницама тужилац, који је македонски држављанин и припадник ромске националности, је до критичног дана 105 пута прелазио државну границу Републике Србије јер често путује у Немачку из породичних и хуманитарних разлога. Дана 17.10.2010.године, тужилац који се води као незапослено лице, је са више људи кренуо мини-бусом у Немачку, али су са граничног прелаза Прешево враћени, односно забрањен им је улазак у Србију. Том приликом тужилац није имао гарантно писмо за одлазак у Немачку, нити потврду о поседовању новца за издржавање.

Код овако утврђених чињеница правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев за утврђење да је тужена незаконито и дискриминаторски поступала према тужиоцу као и захтев да му тужена исплати 1.000.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова због дискриминације.

Одредба члана 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације дискриминацију и дискриминаторско поступање дефинише као свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давања првенства) у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боје коже, прецима, држављанству, националној припадности, етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, по родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним ствојствима. Под изразом лице или свако из тачке 1. подразумева се свако ко борави на територији Републике Србије или на

територији под њеном јурисдикцијом, без обзира на то да ли је држављанин Републике Србије, неке друге државе или лице без држављанства.

Под тешким обликом дискриминације, како је усмерен тужбени захтев за утврђење, између осталог подразумева се изазивање и подстицање неравноправности, мржење и нетрпељивости по основу националне, расне или верске припадности, као и пропагирање или вршење дискриминације од стране органа јавне власти у поступцима пред органима јавне власти.

Непосредна дискриминација постоји када се нека лица у истој или сличној ситуацији доводе у неповољнији положај или би могла бити доведена у неповољнији положај због личног својства, док посредна дискриминације постоји, ако се акт или радња привидно заснивају на начелу једнакости и недискриминације без оправданог циља и несразмерно оправданом циљу. Правило о терету доказивања било да се ради о непосредној или посредној дискриминацији регулисано је у члану 45. Закона о забрани дискриминације.

По наведеном члану, ако је суд утврдио да је извршена радња непосредне дискриминације или је то међу странкама неспорно, тужени се не може ослободити од одговорности доказивањем да није крив. Уколико тужилац чини вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, терет доказивања да услед тог акта није дошло до повреде начела једнакости, односно начела једнаких права и обавеза сноси тужени.

Неосновано ревидент оспорава примену материјалног права од стране нижестепених судова указујући на погрешну примену правила о терету доказивања. У конкретном случају правилно другостепени суд закључује да тужилац није учинио вероватним да је поступањем органа тужене над њим извршена дискриминација, а вероватност извршеног акта дискриминације је услов за прелазак терета доказивања на тужену да услед тог акта није дошло до повреде начела једнакости. При томе, погрешно ревидент сматра да уколико тужилац није учинио вероватним постојање акта дискриминације тужбу је требало одбацити, обзиром да се ради о степену доказивања постојања аката дискриминације, што се утврђује током поступка, а не о неуредној, неблаговременој или недозвољеној тужби, што би водило одбачају исте.

Правилан је закључак другостепеног суда да самом чињеницом што је тужилац странац, што је ромске националности и што му је на граничном прелазу забрањен улазак у Србију не значи да је учинио вероватним постојање акта дискриминације имајући у виду да је тужена доказала да критичног дана тужиоцу није омогућен прелазак државне границе, јер није испуњавао услове прописане чланом 11. став 1. тачка 2. Закона о странцима, јер није имао довољно средстава за издржавање за време боравка у Србији за повратак у земљу порекла или транзит у трећу земљу. Како је утврђено да је чланом 5. Закона о заштити државне границе овлашћени орган тужене на граничном прелазу имао овлашћење и обавезу да утврди идентитет лица, исправност документације, контролу превозног средства, разлог путовања, те да ли лице има средстава за издржавање или неко гарантно или позивно писмо произилази да се орган јавне власти тужене кретао у границама овлашћења прописаних Законом о странцима и Законом о заштити државне границе, те да је тужиоцу на основу законских разлога ускраћено право

да пређе државну границу, без прављења неоправдане разлике или неједнаког поступања.

Захтев тужиоца за накнаду штете је у директној вези са тврдњом тужиоца о дискриминаторском поступању органа тужене, те како је утврђено да не постоји дискриминаторска радња тужене, неоснован је и захтев тужиоца за накнаду штете.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је одбио ревизију тужиоца као неосновану, применом члана 405. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Бранислава Апостоловић,с.р.**